

Ще бъда толкова красива само за теб: значимостта на Фицджералдовите „Зимни мечти”

Росен Велчев

I'll Be So Beautiful for You: The Significance of Fitzgerald's "Winter Dreams": The paper offers an insight into one of Fitzgerald's best short stories. The protagonist Dexter Green, an important figure in American literature of the 1920s and in American literature in general, falls in love for good with Judy Jones, a famous and rich belle. The exciting and bitter finale to their relationship marks the end of Dexter's illusions. Nonetheless, his romantic dream that love is eternal, stays alive, though very badly hurt.

Key words: Dexter Green, Judy Jones, dreams, illusions, the richness of life, loss, love, The Human Idea

ВЪВЕДЕНИЕ

През 1922 – годината, през която в *Metropolitan Magazine* е публикуван разказът „Зимни мечти”, Нобеловият комитет определя Бенавенте за лауреат, а на литературната сцена се появяват редица важни творби като втория роман на Фицджералд „Красиви и прокълнати”, „Одисей” на Джойс, „Бабит” на Синклер Луис. Примерите могат да бъдат продължени, идеите в тях – акламирани или критикувани, но те не стесняват посланията, не позволяват дерайлиране от коловозите на значимостта на разказа на Фицджералд.

През 1906 Горки оприличава Ню Йорк (олицетворението на Америка) като град на „жълтия дявол”, където шестват „ихтиозаврите на капитала” на фона на хората, които „... не могат да родят жива, дръзка мечта” [1]. Детайлните стъпки на големия капиталист са демонстрирани убедително през 1914 в Драйзеровия „Титан”. Това е свят на материалното, на подкопаната вяра в човека, на Т. С. Елиътвата „огромна панорама на празнота и анархия, която всъщност е съвременната история” [2].

Ако се вгледаме в аспектите на времето, то модерната епоха „възвеличава успеха като единствено мерило за ценността на човека...” [3]. У Фицджералд картината е видима чрез горчивата ирония относно „оядените бизнесмени”, докато „цялата нация се пристрасти към хедонизма, отдаде се на удоволствието” [4].

Декстър Грийн в „Зимни мечти” е автентичен контрапункт на такава „философия”. С противопоставянето си на материалното чрез отдаване на Фицджералдовата „Човешка Идея” [5], на силата на човешкото сърце, разказът поставя акцент върху една различна реалност през двадесетте години на ХХ век в Америка, в която властва романтиката на сърцето, а дръзките мечти са възможни.

ИЗЛОЖЕНИЕ

„Зимни мечти” е предвестник на „Великият Гетсби”. Както отбелязва самият Фицджералд, разказът е „един вид ранна версия на идеята за Гетсби” [6]. Правилна е и оценката на Зверев, че почти всички разкази са „тематично свързани с романите и понякога служат като своего рода въведение към големите книги. Такова въведение към „Гетсби” е разказът „Зимни мечти” [7].

Трябва обаче да се постави акцент върху факта, че „Зимни мечти”, като произведение със зрялост в стиловете и композиционни похвати, не е рудиментарен предшественик на „Великият Гетсби”. То репрезентира един Фицджералд, „добиждаващ най-доброто, на което е способен, разработващ емоционалната материя за „Великият Гетсби” и дефиниращ стойността ѝ” [8]. Разказът, определен и като един от най-добрите в творчеството на Фицджералд [9], е принос към разбирането на любовта през зрителното поле на ХХ век до степен, в която тя е крайъгълен камък на живота, но и отхвърляне на възможността за интерпретации на любовта, на псевдолюбов. Любовта в разказа, дългоочаквана и дълбоко преживяна от главния персонаж Декстър Грийн, а впоследствие и от Джуди Джоунс,

представлява качествен баланс между зрялост, дълбочина, емоция, неспорадични, а осмислени търсения на другия, нееднократна преценка за необходимостта от човека, който те допълва. Но преимуществено това е любов, която всред „неконтролирания индивидуализъм“ [10], всред изтъняващата нишка на вярата в човека през XX век и изгубените следвоенни илюзии успява да бъде средоточие на живота, противопоставимо на лукративната същност на XX век. В Америка последното получава знаков израз в думите на президента Кулидж, че „богатството е главната цел на човека“ [11].

Ако за Гетсби мерило за стойностното в живота е любовта му към Дейзи Бюканан, а не материалните придобивки, то същото важи и за любовта на Декстър към Джуди. Повърхостно е да съзираме Декстър като ординерен предвестник на Гетсби, а не като самостоен, стабилен образ, способен да понася отговорности, да разчита на собствените си сили, нескончаемо да търси пътеки към сърцето на своето алтер его, без да съществуват каквито и да е гаранции за успех, да реализира собствени акорди, които могат да се трансформират в прозрения. Така се верифицира гледището, че „Декстър Грийн изглежда е и романтик, и реалист“ [12]. Персонажът е от онези Фицджералдови личности със силен характер, които превалират над условностите. Всичко това изцяло ревизира несъстоятелното схващане, че центърът и на романа, и на разказа се гради около „млад мъж, мечтаещ да стане член на богатата висша класа и свързва тази мечта с ухажването на една от най-известните красавици от елита, към който той желае да се присъедини“ [13].

Напротив, когато дългата меланхолия на зимата породи у едно тринадесетгодишно момче мечти, то те, дори и носещи първоначалните чувства на впечатлителния младеж, трябва да бъдат разгледани с голямо внимание. В обществото на играещите голф богаташи се намира Декстър Грийн, със символна фамилия, надхвърляща зимната белота, сам той небеден, но отрано в особени отношения с живота за „докарване на джобни пари“ [14] – прислужник на богатите. (Картината на богатите и във „Великият Гетсби“, и в разказа е сходна).

Онова, което отличава Декстър не е единствено прилежността му в работата, фактът, че е „най-добрият прислужник в целия клуб“ (с. 54), а много повече – той отсега е от плеядата решителни персонажи [15], водени от своите мечти, като допълнителен елемент е и собственото му име, издаващо успешно бъдеще. Генезисът на тези Декстърски мечти е сред студентината на зимата, но дори и мечти на юноша, дори и „несъзнателно воден“ (с. 57) от тях, персонажът е способен да им се отдаде безрезервно. Съществено е, че мечтите не са насочени към сяпо обожание на парите на клубните членове, защото Декстър се отказва от отправеното му предложение за по-високо заплащане. Комбинацията от отказа и нежеланието да се подвизава като прислужник е емблематичен акт на лично достойнство. Прогласената причина „вече съм прекалено голям“ (с. 54) следва да се разбира не в буквален смисъл, а фигуративно, тъй като е повлияна от единадесетгодишната Джуди Джоунс, на която е „съдено след няколко години да стане неопикуемо красива и да донесе неопикуеми нещастия на много мъже“ (с. 55).

Затова писателят припомня: „Не си мислете обаче, че след като в началото зимните му мечти включваха размисли за богатите, у момчето имаше нещо чисто снобско. Декстър не търсеше близост с лъскавите вещи и бляскавите хора, а искаше да притежава самите лъскави вещи. Той често посягаше към най-хубавото, без да съзнава защо го желае – и понякога се сблъскваше с тайнствените откази и забрани, които си позволява животът“ (с. 57-58).

Ако на персонажа е даден един небляскав старт на колизия с живота, ако майка му е „селско чедо от Бохемия“, то „синът ѝ трябваше да се придържа към общоприетите норми“ (с. 64), поставен сред стандартите и нормите на богатите. Декстър трябва да се справи с онези, дефинирани по Т. С. Елиътски, огромни

безлични сили, които могат да те погълнат. Затова е трудно да останеш човек сред нечовешки норми. Затова е проблематично да се влюбиш толкова млад в момиче, което е част от света на богатите. Красотата ѝ, разпозната и от други като „идеал“ (с. 62), е обаче само външната обвивка, която ще остане неизменчива и след десет години (Джуди е „поразително красива“) (с. 60). Красотата няма да е от първостепенно значение особено в края на разказа, но и в цялост естеството ѝ е частица от фасадата, която любовта дава, за да се впусне сърцето по пътя на мечтите и да остане заедно с красотата, дори и без да е регистрирало интензитета на ударите на другото сърце.

От друга страна, фактът, че Декстър забогатява законно със собствени сили, в ера, в която в Америка често се случва обратното, не е принципиална отличителна черта на идентичността му, на изградения му образ в обществото. Богатството не е параден момент от живота му, не носи белезите на показност, присъща на членовете на голф клуба, но отваря вратите на същия този клуб, където е скрита мечтата на Декстър [16]. За да бъде приет в тази среда, персонажът не трябва да демонстрира интелектуални умения или емоционална широта. Достатъчно условие е да е богат. Но само на Декстър е известно, че подобно богатство е ефикасно, ако отсъства същинското съкровище – любовта на Джуди. Трябва да платиш, за да те допуснат до подстъпите към мечтата ти, до „тъжното великолепие на очите ѝ“, до мотива, идентичен с този във „Великият Гетсби“, за „трескавата топлина“ (с. 60) на възлюбената.

Сигнификантна е обаче една друга логически сложна структура, която сочи отказите, които си позволява животът, в преследването на личната мечта, като абсолютен антипод на отказите, и то на фона на общата безсърдечност на света, омаловажаващ търсенията на сърцето. В този план са симптоматични и поредицата от епизоди, отнасящи се до Декстър (вече на 23 години) и Джуди (на 21). Тук са евидентни контрастите между литературната битност на персонажите. Откроява се Декстър в своето „състояние на истинско довольство; усещаше, че най-сетне и той е във великолепно съзвучие с живота и че всичко около него излъчва светлина и очарование, които може би никога повече няма да изпита“ (с. 61), присъстващо във „Великият Гетсби“ като „несравнимия еликсир на очарованието“ [17], но и усещането за имплицитното Фицджералдово „убеждение в непредотвратимостта на краха и въпреки това решимостта да „успееш“ – дори повече, противопоставянето между мъртвата хватка на миналото и възвишените намерения на бъдещето“ [18].

Именно в бъдещето е кариерата на Декстър, докато притежание на миналото са нерадостните му срещи с материалните тежнениа. На фона на тази времева съпоставка, типична по-късно и във „Великият Гетсби“, се очертава силата на чувствата му, които са без ограничителна времева рамка, подобно на Джей Гетсби, докато на втора позиция стои разбирането, че Декстър е по-богат от богатите: „Бе по-нов и по-силен... Декстър се съгласяваше, че самият той не е нищо друго, а грубият и здрав материал, от който винаги са излизали такива хора“ (с. 63).

Подобна проекция е видна и във „Великият Гетсби“, където Дейзи и Том Бюканан са пример за небрежните богаташи от двадесетте години на ХХ век, съсипващи човешки съдби. Но контрастността не би била пълна без конкретното измерение на богатството – Джуди Джоунс. На първо място е небрежността ѝ спрямо хората – нейните прищевки, променящи посоката на чуждия живот. На второ, но не по важност, място е признанието, че парите имат първенстваща роля в живота ѝ. Така при първата интимна среща между Джуди и Декстър тя е недоволна от свой предходен ухажор, неуведомил я относно незаможността си. Последващият въпрос към Декстър „Беден ли сте?“ (с. 65) сам по себе си разгласява основните аспирации на персонажа, украсени с благовидния претекст „да започнем както трябва“ (с. 65), но пък приключени с целувки. Интерес буди фактът, че Декстър отговаря също така, че е „никой“ на въпроса кой е той всъщност. Между това

подценяване и признанието, че не е беден, се вмъква и липсата на реален съюз на чувствата, защото Декстър „отдаде част от себе си на най-безцеремонното и безпринципно същество, което бе срещал някога“ (с. 66).

Такава безцеремонност, характерна в по-общ план и за т.нар. жени „флапър“, не е докрай валидна за Джуди. Тя „просто заставяше мъжете да почувстват възможно най-силно нейната физическа красота“ (с. 66). Това обаче е игнорирано от Декстър чрез пасивност в полето на любовните му възприятия: „Декстър нямаше желание да я променя. Недостатъците ѝ се преплитаха със страстната ѝ жизненост, която ги надвишаваше и оправдаваше“ (с. 66). Джуди също така е „неуязвима, устояваше и на ум, и на очарование“ (с. 67). Но подобна куха независимост и желание за покоряване не могат дълго да въздействат на Декстър. Те са ефективни „като опият, отколкото като тоник“ (с. 67).

Чувствата им, развявани като листа от вятъра, са едновременно емоционалната власт на Джуди, но и „екстаз, присъщ на един годеж“, гореспоменатият отказ на живота, материализиран чрез нежеланието ѝ да се омъжи за Декстър – противно на твърденията, че го обича.

И въпреки това силата на Декстърското чувство, negliжираща безцеремонността на Джуди, е жива. Затова и „никакви разочарования от света, в който бе израснала, не можеха да го излекуват от убеждението му в нейната привлекателност“, от „непоправимите [й] устни“ (с. 69). Но сред „върховно[то] щастие и непоносими[те] душевни страдания“, които персонажът е изпитвал, сред обидите и стъпкването му „в калта“ изпъква безкритичността ѝ към Декстър. Факт, загатващ за „абсолютното безразличие, което показваше и искрено питаше спрямо него“ (с. 69).

Това е едно от дефинитивните средоточия на произведението, тъй като любовта се конфронтира с индиферентността. Тази липса на чувство не остава перманентна, но не бива да се пропуска, че събитията настъпват през есента, а вътрешното спокойствие у Декстър се възвръща през зимата – сега с желанието да се откъсне от Джуди след годеж с Айриин Шиърър. Тоест, зимният сезон отново, дори и формално, излиза на преден план във възприятията на персонажа. Но с настъпването на пролетния месец май равносметката за Декстър е болезнена: „Той знаеше, че Айриин няма да представлява нещо повече от... ръка, която се движи сред блестящите чаени чаши, от глас, който вика децата му... Огънят и красотата си бяха отишли, вълшебството на нощите и чудото от сменящите се часове и сезони... Онова бе все още дълбоко в него. Беше прекалено силен и жизнен, за да може то да умре просто така“ (с. 71).

Любовта на Декстър, която *не може да умре* просто така, ще намери израз в незабравимия за американската и световна литература пасаж от „Великият Гетсби“: „Никакъв огън, никаква сила не може да унищожи онова, което човек скътва в бленуващото си сърце“ [19]. Любовта на Гетсби е изключително романтична и неподвластна на краха от ерата на джаза. Но това не означава, че чувствата на Декстър са без дълбочина. Тяхната стойност също се таи дълбоко в сърцето, дори да не е така концептуално завършена или стилистично шлифована.

Антиподът на тази любов е златото, намерило място и в двете произведения. В „Зимни мечти“ Джуди е „нежна полирана кукла, облечена в злато“ (с. 71), докато Дейзи е „царската дъщеря във висок бял дворец, златното момиче“ [20]. И двете „златни“ млади жени се завръщат, и двете са обичани без резерви от мъже, с които нямат институционализирани отношения. Разбира се, не това е проблематичното събитие. Самото завръщане, изпълнено и в „Зимни мечти“, и във „Великият Гетсби“ с нова надежда от страна на влюбените мъже, не е вид магическа реалност, а пленителна романтика, музика. Джуди „минавала по вълшебни улици и бе вършила неща, които са били като провокираща музика; всички тайнствени случки, всички нови и живителни надежди си бяха отишли с нея, а сега се бяха върнали“ (с. 72), докато гласът на Дейзи е „безсмъртна песен“, която „мечтите не надхвърляха“ [21].

Затова е вярно както обстоятелството, че в „Зимни мечти“ е използван „дълбоко романтичен прозаичен стил“ [22], така е безспорен и общовалидният за Фицджералд ракурс, че „езикът на прозата приема измеренията на поезията“ [23].

Но епигентърът на труса в „Зимни мечти“ е след завръщането на Джуди от безкрайните ѝ пътешествия. Завръщането кореспондира с „Великият Гетсби“ като мотив, въпреки че в романа практическото завръщане е на Гетсби. Но тъй като последното е насочено към любимата Дейзи, то може да се приеме, че по-съществен е самият мотив, а не толкова конкретните му изразители. В противовес на определени героини от романа разказът лансира визия, отхвърляща строгата идентичност с жената „флапър“. Така Джуди се нарежда сред чувствителните женски персонажи (такива са и Дейзи Бюканан, Глория Печ, Джонкуил Кеъри, Ейли Калхун, Еми Пинкард, Емили Касълтън, Идит Брейдин и други), в сърцата на които *под една или друга форма или в дадени важни ситуации* се проявява романтиката. У Джуди тази романтика заличава преднамерената самоувереност, с която тя се отнася към Декстър, за да установи наличието или дефицита на чувства у него.

Лековато би било да се пренебрегне предложението за брак, отправено от Джуди към Декстър. То надскача прежната ѝ безцеремонност и безразличие, и то не единствено поради придобития житейски опит (често опитът е само названието на грешките, които човек допуска), а и поради утвърждаването на прозрението ѝ, че Декстър „не може да обича никоя друга“. Тези дръзки слова са по-силни от допълнението им „Харесвам начина, по който ме обичаш“ (с. 73) и намират логичен финал след падането на маската на студенината и надменността.

Фицджералд вплита и други мотиви тук, стоящи като контрапункт на предходното ѝ поведение: „Би трябвало вече да бе омърсена, ако изобщо имаше нещо, което би могло да я омърси – освен тя самата себе си, – но това бяха изблици на собствената ѝ същност“ (с. 72), както и солидният ѝ богаташки дом с цялата му пищност, размах, стоманени греди. На фона на строителната мащабност Джуди е слаба и бедна, осъзнала загубата на Декстървата любов: „Домът бе масивен и с това подчертаваше нейната крехкост, сякаш за да покаже какъв вятър би могъл да се образува от крилото на една пеперуда“ (с. 74).

Ако се вслушаме в Хемингвей, тази пеперуда се отнася за творчеството на Фицджералд в съвкупност: „Талантът му беше тъй естествен, както шарките по крилата на пеперуда“ [24]. В конкретния случай тя е пример за крехкия, но непоклатим стълб, който възправя любовта. И ако Скот Фицджералд е повлиян от нежността на големия романтик Джон Кийтс, то превъплъщениата на собствената му романтика оставят трайна дияра в американската литература със своето неподражаемо звучене. Когато подобно звучене бъде напоено със сълзите на безцеремонна жена, извървяла дълъг път към любовта (а с това изпълнила необходимото условие за взаимност и споделена любов), и търсеца връщане към прежните дни, то в литературата на САЩ е заел мястото си един значим персонаж с доблестни черти.

Признанието на Джуди „Аз съм най-красивата от всички... защо не мога да бъда щастлива?“ (с. 74) извежда на преден план Фицджералдовия принцип, познат от „Ранният успех“, че „Всички сюжети, които ми хрумваха, носеха привкуса на бедствие – красивите млади същества от моите романи пропадаха в разруха, диамантените планини в моите разкази се взривяваха, моите милионери бяха красиви и прокълнати като селяните на Томас Харди“ [25]. Но то също така надхвърля бедствието, разрухата, тъгата, защото съдържа в себе си знаменателна литературна ценност, което предопределя и значимостта на творбата: „Бих искала да се омъжа за теб, Декстър, ако ме вземеш. Сигурно си мислиш, че не си струва, но, Декстър, аз ще бъда толкова красива само за теб.“

На устните му се бореа един милион думи на гняв, гордост, страст, омраза и нежност. После го обля всепоглъщаща вълна от любов и отнесе със себе си

утайките от мъдрост, традиции, съмнения, чест. Това бе неговото момиче, което говореше – единствено негово, неговата красавица, неговата гордост” (с. 74).

От Гетсби знаем, че миналото може да се повтори, когато това е желано от силната личност. Но ако в действителност това е една красива мечта, убита от грубостта на обстоятелствата, то така е и в „Зимни мечти”, защото връщането на миналото в разказа се осъществява само за една нощ – нощта на Джуди и Декстър. Декстър „не съжالياше за тази нощ” (с. 75). Но персонажът не съжالياва и за Айриин Шиърър (колкото и коравосърдечна да е постъпката му в очите на общественото мнение), когато я напуска, разбрал, че не я обича. Изобщо любовта на Декстър – тази централна тема на разказа – е не само дълбоко лично преживяване, а наситено със силен емоционален заряд съчетание от непреходни чувства, възприятия и красота, заличаващи ефимерността на „мъдрост, традиции, съмнения, чест”. Последните са празните думи, пред които сърцето обикновено се изправя, за да им противостои, както се противостои на закостенели предрасъдъци. Именно тези престорени ценности Скот Фицджералд бележи като „утайки”.

Неуспехът да се върне миналото е сякаш предизвестен. Но подобно твърдение не би било истинно, ако Декстър „притежаваше сила, с която би могъл да я [Джуди] разтърси из основи или да я задържи. Той я обичаше и това щеше да продължи дотогава, докато остарееше толкова, че да не може да изпитва обич – но не можеше да я има. И тъй, Декстър вкуси от върховното страдание, което е отредено само за силните, точно тъй, както бе вкусил и от върховното щастие” (с. 75).

Раздялата им, последвана от заминаването му на фронта (символен вододел в разказа) и бракът на Джуди с друг мъж, който не я зачита, докато тя се превръща в домакиня и детегледачка, маркира края на любовта им. Този край обаче е само загатнат по отношение на Джуди, която вероятно обича съпруга си Лъд Симс. Но това е същински край и във връзка с родените от нея деца – деца, чийто баща не е Декстър. (Аналогично във „Великият Гетсби” Дейзи Бюканан има дете от съпруга си, не от Гетсби).

Краят е очевиден по отношение на Декстър, научил случайно и след години за настоящето на Джуди, живееща далеч от него. Както и в други разкази на автора, така и в „Зимни мечти” младостта и красотата са от значение, но те са мимолетни, подложени на повяхване и следователно само трайните ценности – тези на бленуващите сърца – са нетленни.

Гледната точка на „Зимни мечти” до известна степен изненадва с тоналността на горните факти. Очите и на Джуди, и на Декстър са запазили красотата си. С очите си, дори разделени, те ще гледат към миналото, към онази прекрасна нощ, която никой не може да им отнеме. Разбира се, тежестта на творбата е и в нейните контрасти. Защото ако Декстър се бе оженил за Джуди, именно с тези очи той би гледал физическото ѝ повяхване (факт, който може да бъде определен като преекспониран, но свойствен на ерата на джаза), но би имал любовта ѝ.

Мисленото завръщане на Декстър в миналото – с различен смислов оттенък в сравнение със завръщането на Джуди – разкрива незабравимата картина на прежната Джуди. Тази картина, трябва да изтъкнем, е мъчителна, тъй като е обективирана чрез всичко, което Джуди е била. Но тя не носи продължение, а болезнени сълзи за Декстър. Увереността, че след раздялата им той е станал неуязвим, рухва като крехка илюзия. Но все пак немного са епизодите в американската литература, в които едно прозаично произведение не само надхвърля онова, което Фриш назовава талант, т.е. „усет какво да направиш със споходилата те идея” [26], а дори преминава пределите на прозата, за да се превърне в поезия: „Боже мой, тези неща повече не съществуваха на света. Беше ги имало, но сега вече ги нямаше.

За първи път от много години лицето му се обля в сълзи. Но сега те бяха за него самия. Не го интересуваха устни, очи и движения на ръце. Искаше да го

интересуват, но не го интересуваха. Защото той си беше отишъл и никога нямаше да може да се върне. Вратите се бяха затворили, слънцето бе залязло и не бе останала друга красота освен тази на стоманата, която надживява времето. Дори и тъгата, която трябваше да изпитва, оставаше в онзи край на илюзиите, на младостта, на богатствата на живота, където бяха разцъфнали зимните му мечти.

Отдавна... много отдавна имах нещо, но вече го нямам. Вече го нямам, нямам го. Не мога да плача. Не се вълнувам. Това никога няма да се върне” (с. 78).

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

„Зимни мечти” е един от най-добрите разкази в американската литература, но е и произведение, с което писателят, заедно с други свои шедьоври, „желае да бъде чут, не разпродаден” [27].

Центърът на творбата е любовта. Романтиката ѝ обезсилва символа на златото, който се оказва немошен в разказа. Но любовта е съпътствана от загуба. Величината на загубата в „Зимни мечти” е главно в отлетялата любов, която – дори запазена нейде в сърцата – е част от зимните мечти на Декстър Грийн. Защото без завършен израз, без взаимност любовта няма да премине бариерите на персоналното дълбоко чувство, няма да бъде продължена, няма да остави онова, което Шекспир в свой сонет нарича „послесмъртен дубликат”.

Така дори да е адекватно прозрението, че остава красотата на стоманата, а загубената човешка любов „никога няма да се върне”, персонажите потвърждават и вплетения мотив от „Най-разумното нещо”, че „... и цялата вечност да претърси, пак не ще може да си възвърне онези изгубени часове... Е, нека отmine... На света има различни видове любов, но никога една и съща два пъти” [28].

Това е и най-разумният извод за Декстър и Джуди – въпреки, че „богатствата на живота”, любовта и Човешката Идея никога няма да си отидат.

ЛИТЕРАТУРА

[1] Вж. Горки, М. „Градът на жълтия дявол”. – В: Максим Горки. Избрани произведения. Том I, Народна култура, С., 1967, с. 303-305

[2] Eliot, T. S. “Ulysses' Order and Myth”. In: *Selected Prose of T.S. Eliot*. Faber and Faber, 1975, p. 175

[3] Бауман, З. Модерност и холокост. ЛИК, С., 2002, с. 100

[4] Фицджералд, Ф. С. „Ехо от ерата на джаза”. – Във: Франсис Скот Фицджералд. Избрани творби в три тома. Том I, Народна култура, С., 1986, 281

[5] Фицджералд, Ф. С. Писмо до Едмънд Уилсън от 07.09.1934 г. Том III, С., 1986, с. 511

[6] Fitzgerald, F. S. Quoted in: Nowlin, M. E. Introduction to *The Great Gatsby*. Broadview Press, 2007, p. 23

Критическите възгледи преповтарят тази идея. Вж. напр. Briggs, W. “The Ur-Gatsby”. In: *Journal of the Classical Tradition*, Vol. 6, No. 4, 2000, p. 581

[7] Зверев, А. „Фрэнсис Скотт Фицджералд”. – В: Ф. С. Фицджералд. Великий Гэтсби, Ночь Нежна, Последний Магнатъ, Рассказы. Олма-Пресс, 2005, с. 18

[8] Hart, J. “Rediscovering Fitzgerald”. In: *The Sewanee Review*, Vol. 112, No. 2, 2004, p. 204

[9] Вж. напр. Magill, F. N. *Cyclopedia of World Authors*. Salem Press, 1997, p. 681; Prigozy, R. “The Unpublished Stories: Fitzgerald in His Final Stage”. In: *Twentieth Century Literature*, Vol. 20, 1974, p. 87

[10] Вж. Бърлин, И. Четири есета за свободата. УИ „Св. Кл. Охридски”, С., 2000, с. 68

[11] Кулидж, Дж. Цитиран в: К. Щромберг. Зелда и Ф. Скот Фицджералд. ЛИК, С., 2001, с. 96

[12] Werlock, A. H. et. al. *The Facts on File Companion to the American Short Story*. Infobase Publishing, 2010, p. 187

- [13] Vecnel, K. *Bloom's How to Write about F. Scott Fitzgerald*. Infobase Publishing, 2007, p. 136
- [14] Фицджералд, Ф. С. „Зимни мечти“.* – Във: Франсис Скот Фицджералд. Избрани творби в три тома. Том I, Народна култура, С., 1986, с. 53
(*Всички последващи цитати от разказа се отбелязват в текста в скоби, единствено с номерацията на съответната страница.)
- [15] Тази решителност е пословична за по-зрелия и завършен Джей Гетсби. Тя обуславя живота му, дотам че да го придвижва винаги близо до жената, която обича. Но решителността на Гетсби, бегло скицирана в Декстър, не би имала особена стойност, ако не бе съчетана с огромната сила на любовта му.
- [16] Такова е и експлицитното уверение на Фицджералд – творбата не е свързана с кариерата на Декстър, а с превъплъщението на отказите на живота (на фона на любовта му). А що се касае до наративната структура на разказа, вж. Bruscoli, M. J. *Some Sort of Epic Grandeur: The Life of F. Scott Fitzgerald*. University of South Carolina Press, 2002, p. 170
- [17] Фицджералд, Ф. С. Великият Гетсби. Народна култура, С., 1966, с. 95
- [18] Фицджералд, Ф. С. „Крахът“. Том I, С., 1986, с. 548
- [19] Фицджералд, Ф. С. Великият Гетсби, с. 83
- [20] Пак там, с. 103
- [21] Пак там, с. 83
- [22] Pike, G. „Four Voices in Winter Dreams“. In: *Studies in Short Fiction*, Vol. 23, Issue 3, 1986, p. 315
- [23] Way, B. *F. Scott Fitzgerald and the Art of Social Fiction*. St. Martin's Press, 1980, p. 50
- [24] Хемингуей, Ъ. Безкраен празник. – В: Ърнест Хемингуей. Избрани творби в три тома, т. III, Народна култура, С., 1990, с. 684
- [25] Фицджералд, Ф. С. „Ранният успех“, Том I, С., 1986, с. 569
- [26] Фриш, М. Черен квадрат. Есета. Лере Артис, Плевен, 2010, с. 35
- [27] Wygherley, H. A. „Fitzgerald Revisited“. In: *Texas Studies in Literature and Language*, Vol. 8, No. 2, 1966, p. 281
- [28] Фицджералд, Ф. С. „Най-разумното нещо“, Том I, С., 1986, с. 95

За контакти:

Ас. Росен Велчев, Нов български университет, Център за чужди езици,
тел. 0888/77 56 22, E-mail: rvelchev@abv.bg

Докладът е рецензиран.